

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ №1

з питань

*зовнішньоекономічної діяльності:
трансфер знань*

Листопад 2015

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

*До уваги
деканів факультетів, директорів інститутів,
завідувачів кафедр, керівників підрозділів
університету, співробітників міжнародних офісів, які
працюють в сфері зовнішньоекономічної діяльності*

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Департамент міжнародного співробітництва інформує про вихід першого інформаційного бюлетеня з окремих питань зовнішньоекономічної діяльності (трансфер знань).

Прошу звернути Вашу увагу на нове додаткове джерело інформації, запропоноване та підготовлене відділом зовнішньоекономічної діяльності Департаменту міжнародного співробітництва НТУУ «КПІ».

У відповідь на поглиблення процесу інтернаціоналізації освіти, з метою формування об'єктивного та актуального бачення нових можливостей та перспектив майбутнього розвитку університету, за необхідності вважається використання результатів моніторингу сучасних освітніх тенденцій, головних подій та їх наслідків на ринку вищої освіти по ключовим регіонам. Це дає можливість не тільки знаходитись у «бойовій готовності» перед будь-якими змінами, а й постійно вдосконалювати власні доробки, запозичувати досвід колег та формувати нові плідні партнерські відносини.

Результати моніторингу разом з висококваліфікованою науково-творчою роботою дозволять нашому університету, підрозділам зробити впевнений крок уперед на шляху до розширення кордонів його зовнішньоекономічної діяльності.

З повагою і побажанням успіхів в розширенні зовнішньоекономічної діяльності,

Проректор –
керівник ДМС

С.І. Сидоренко

Начальник відділу
зовнішньоекономічної діяльності

А.П. Шишолін

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

У цьому випуску:

Огляд міжнародного ринку освітніх послуг:

Африканський регіон.....	4
Азіатський регіон.....	8
Країни СНД.....	12

<i>Висновки та пропозиції.....</i>	<i>15</i>
------------------------------------	-----------

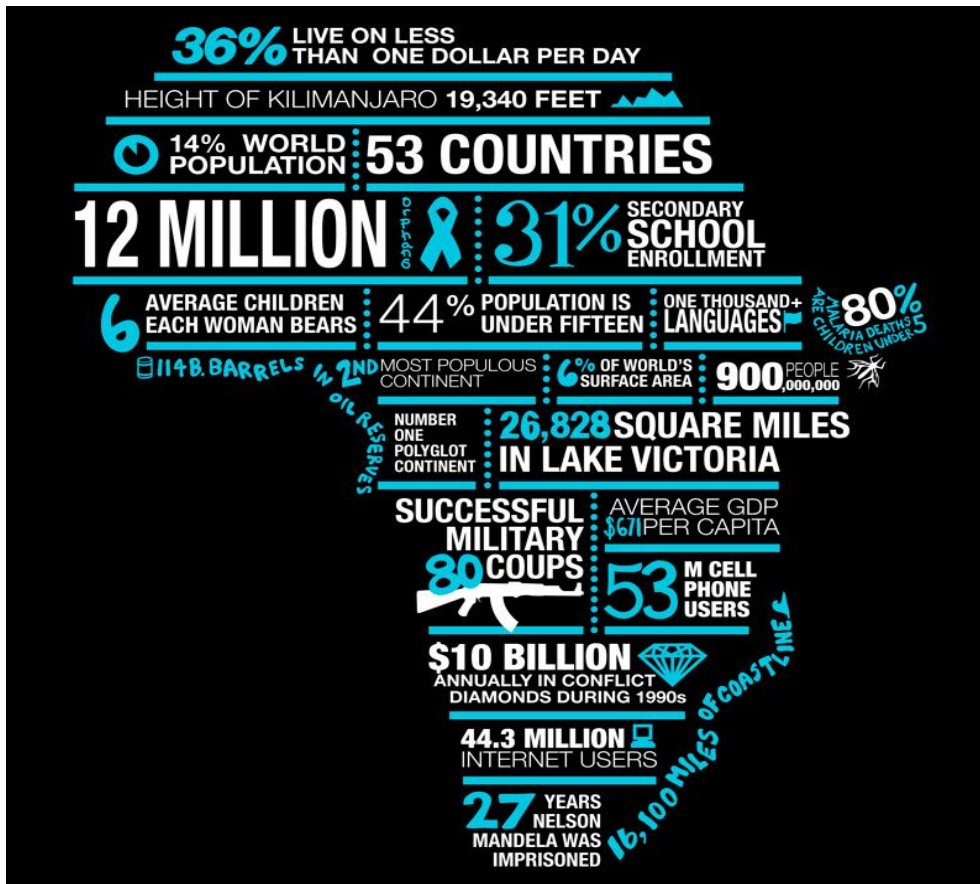
<i>Додаток. Форма-шаблон освітньої пропозиції.....</i>	<i>17</i>
--	-----------

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Африка

Інформаційна довідка. Африка – другий за розмірами материк після Євразії, що включає в себе 54 країни, де проживає більше 1 млрд. населення. На сьогодні більше 200 млн. складає молодь у віці від 15 до 24 років, за прогнозами до 2045 р. ця цифра подвоїться.

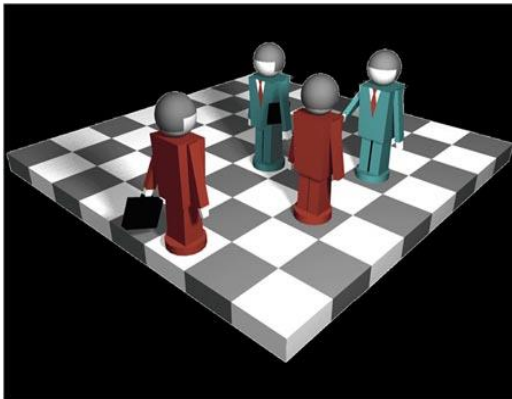
За останніми даними в Україні навчається 63 172 іноземця, з них 18% - студенти з Африки: Нігерія (5,1%) та Мороко (3,7%) входять у 10-ку головних країн-постачальниць іноземних студентів. В НТУУ «КПІ» на поточний період навчається 67 студентів та аспірантів з африканського регіону.

За останні 25 років у Тропічній Африці темпи росту приватних вузів значно перевищували розповсюдження державних вишів. Число приватних університетів та коледжів зросло з 24 до 468 (з Доповіді Світового банку за 2009 р.). Більше половини (53%) знаходяться у франкомовних країнах, з найбільшою кількістю закладів у Сенегалі (41) та Демократичній Республіці Конго (39). Далі (34%) розташовані у англomовних країнах, з 79 окремо в ЮАР.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Офіційна політика
керівництва
африканських країн
спрямована на
реформування галузі
освіти:
- реформи професійної освіти (Кенія),
- курс масштабної трансформації вищої

освіти (ЮАР).

Станом на початок листопаду, вищі освітні заклади, що не відповідають акредитаційним вимогам зачинають: Конго – 174 заклади, Нігерія – 57. Крім того, здійснюється систематична робота з вирішення проблем, пов'язаних із фінансуванням студентів (ЮАР), посилюється контроль якості освіти (Туніс, Нігерія).

Дії влади викликають опозиційну реакцію у формі протестних акцій з боку самих студентів (ЮАР, Єгипет, Замбія, Мороко). В результаті відбувається відтік іноземних студентів та міграція африканської молоді до зарубіжних вузів стабільних та більш привабливих з точки зору умов навчання.

Актуальні проблеми
вищої освіти регіону
протягом жовтня
розглядалися на
конференціях та
семінарах, з питань:
- відкритої електронної дистанційної освіти, як засобу розширення доступу до

вищої освіти,

- необхідності глибинної трансформації університетів,
- розвитку мобільності вчених,
- посилення міжнародного співробітництва для зміцнення конкурентоздатності національних вузів.

Актуальним залишається питання високої вартості освітніх послуг місцевих вузів. Проблема ціни хвилює громадськість ЮАР, Кенії та інших країн. Поглиблюється ситуація низькою якістю освіти та невідповідністю навиків запитам роботодавців, як результат, безробіття випускників. Незважаючи на **це попит на ринку освітніх послуг значно перевищує пропозицію** і ця тенденція буде домінувати і далі.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

За прогнозами **найперспективнішим для регіону є розвиток інженерно-технічної освіти.** Інженери будуть відігравати важливу роль у рішенні проблем, викладених в нещодавно прийнятих цілях

сталого розвитку. Інженерні навички мають вирішальне значення для управління водними ресурсами, доступу до енергії та створення сильної інфраструктури та міст. У зв'язку з цим важливим є досягнення сталої інженерної освіти, зміни досвіду викладання, що покращить пропускну здатність, кількість студентів, які зможуть закінчити освіту.

Наразі африканські країни відводять найбільшу частину державних коштів на фінансування галузі вищої освіти - 18,4%. Показник прибутку від інвестицій в освіту теж найвищий в світі – 21%.

У сфері наукового співробітництва на початок листопада реалізуються програми з Німеччиною, Росією, Великобританією, США. Продовжується регіональна співпраця, з розвитком якої пов'язують вирішення основних проблем африканської

вищої освіти. Африканський банк розвитку виділив кошти на створення 4 центрів передового досвіду в галузі біомедичних наук, що будуть створені в університетах (Кенія, Руанда, Танзанія, Уганда). Означені центри стануть вищими навчальними регіональними інститутами для підготовки медичного персоналу. Регіональна співпраця реалізується Міжвузівською радою Східної Африки (IUCEA).

Розвивається потенціал сільськогосподарської сфери із залучення аспірантів на відповідні спеціальності.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Основними моментами, що визначають специфіку африканського регіону є значні темпи приросту населення, політична нестабільність, бідність, міграційні процеси. «Бум» числа молодих людей та нестача місць в університетах, перетворюють Африку у ключовий ринок міжнародної мобільності студентів у найближчі 30 років. Африканські студенти вже отримали статус наймобільніших у світі.

Університети виступають основними засобами досягнення цілей сталого розвитку, у зв'язку з чим, важливою є проблема забезпечення якісної вищої освіти у поєднанні з її доступністю. На поточний період регіон продовжує стикатися з гострою нестачею висококваліфікованих талановитих спеціалістів, що відповідали би вимогам ринку праці.

Ключовими питаннями для регіону залишаються розвиток мобільності студентів, аспірантських досліджень, центрів передового досвіду та партнерських відносин. Проблема якості африканської вищої освіти у поєднанні з попитом на інженерно-технічну її складову перетворюють регіон у перспективного споживача освітніх послуг українських вишів.

Підсумовуючи усе наведене вище, КПІ варто зробити низку послідовних кроків у боротьбі за африканських студентів-інженерів, задля їх залучення до навчання в Україні або розробки освітніх пропозицій з їх поширенням за принципом освітнього франчайзингу серед африканських ВНЗ.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Азія

Інформаційна довідка. Азія – найбільша частина світу, що включає в себе 49 країн, де проживає більше 4 млрд. населення.

За даними ЮНЕСКО, в 2000 р. 25% з міжнародно-мобільних студентів у вищих навчальних закладах по всьому світу прийшли зі Східної Азії і Тихого океану; частка збільшилася до 33% у 2012 р. У 2040 р., за прогнозами відсоток студентів з цього регіону може бути між 43% і 47% від загального вихідного мобільності.

В Україні азіатські студенти становлять цифру в 12% від загальної їх кількості: Індія (6,7%), Китай (3,8%), В'єтнам (0,69%). Активну участь у програмах академічного обміну приймають громадяни Китаю (49,98%) та В'єтнаму (3,6%). В НТУУ «КПІ» на поточний період навчається 82 студента та аспіранта з азіатського регіону.

Країни Азії знаходяться на другому місці (після Африки) за розмірами фінансових вкладень держави до сфери освіти: Східна Азія та Тихоокеанський район – 17,5%, Південна та Західна Азія – 12,6 %.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Офіційна політика
урядів країн регіону
спрямована на рефор-
мування освіти:

- в Японії реалізується
реформа трансформації
університетської освіти через

програму Супер Глобальні Університети, коли
найкращі японські уми, видатні науковці та іноземні
студенти будуть співпрацювати для розширення
кордонів пізнання. Нові випускники стануть
«глобальною робочою силою» для світового ринку.

- в Індії уряд підвищує позиції вишів у
міжнародних рейтингах шляхом введення конкретних
рамоч для їх ранжування;

- у Гонконгу прагнуть посилити технологічно-
інноваційну складову освіти, шляхом збільшення
фінансування.

- впровадження сучасних технологій в процес
навчання, створення курсів підприємництва при
університетах.

Актуальні проблеми
вищої освіти регіону протягом
жовтня розглядалися на
конференціях та семінарах, з
питань:

- будівництва справедливих
економік знань,

- розширення сфери вищої
освіти зі збереженням її якості,

- розвитку стипендіальних програм та
академічних обмінів.

Азіатські країни продовжують **зміцнювати позиції**
в міжнародних рейтингах (В'єтнам, Китай), за
рахунок позитивних змін нормативно-правової бази,
інноваційно-технологічного розвитку. Міцнішою стає
тенденція, коли університети з США та Європи
крокують до Азії, у формі організації філій та інших
форм співробітництва (як-то спільні ступені, подвійні
дипломи, транснаціональна освіта, коли
акредитовані за кордоном програми постачаються до
Азії).

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

За прогнозами у найближчі 50 років очікується значне зрушення економічного балансу в бік економік країн, що розвиваються, особливо в Азії. Значне зростання попиту на освітні послуги в азіатських країнах вимагатиме налагодження співробітництва та розши-

рення академічної мобільності.

Посилення тенденції до скорочення гуманітарної освіти, **пріоритет розвитку «практичних» наук** (Японія) відкриває нові можливості науково-освітнього співробітництва в інженерно-технічній галузі. Наприклад, для Індії основними галузями знань в українських ВНЗ є інженерія та зв'язок, ІТ, транспорт та інше (за даними УДЦМО).

Лідерами ринку освітніх послуг азіатських країн залишаються Університет Токіо в Японії, Пекінський університет в Китаї, Національний університет Сінгапуру, Університет Цінхуа в Китаї та Університет Гонконгу (топ 5 кращих глобальних університетів Азії). При

цьому, наприклад, 25% сінгапурських студентів прагнуть поступити в закордонний вуз, навіть якщо він нижчий за міжнародними показниками, ніж сінгапурський.

Певні труднощі на ринку відчуються в Індії, країні, яка нещодавно вийшла на шлях активного розвитку вищої освіти. Відтак вона наразі стикається з проблемою недостатньої кількості державних вузів.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Ключовими моментами, що визначають специфіку азіатського регіону є демографічний «вибух», стрімке зростання економік країн. Регіон стає «третім полюсом» у сфері вищої освіти, обумовлюючи трансформацію раніше біполярного світу з домінуванням Європи та Північної Америки. Азія – це частина з найбільш швидко зростаючим контингентом студентів, що робить її головним їх постачальником на міжнародному ринку освітніх послуг.

Таким чином, сфера вищої освіти азіатського регіону продовжує впевнено прогресувати, розширюється мережа міжнародних стосунків та зв'язків, що обумовлює появу нових форм співробітництва в науково-освітній галузі.

Країни Азії на сьогодні, з одного боку, є постачальниками стабільно високого відсотку іноземних студентів для університетів світу. З іншого, воліють самі пропонувати «глобальні програми» для насичення міжнародного ринку праці висококваліфікованими спеціалістами.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

СНД

Commonwealth of Independent States

Інформаційна довідка. СНД – це спільний географічний простір, що включає в себе 11 країн, де проживає біля 260 млн. населення.

СНД наразі – це основний ринок збуту освітніх послуг для вузів України. Студенти та аспіранти з країн СНД утворюють найбільший відсоток іноземних громадян-учасників освітнього процесу в державі: 49% - це 31 237 студентів . За останніми даними УДЦМО очолює список Топ-10 країн-постачальниць іноземних студентів Туркменістан (12 608) – 20% від загальної кількості іноземців, на другому місці Азербайджан (9987) – 16%. В НТУУ «КПІ» на поточний період навчається 144 студента та аспіранта з країн СНД.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Офіційна політика країн регіону в цілому спрямована на:
- розвиток процесу інтеграції у світовий освітній простір (Казахстан увійшов до FEANI – Європейської федерації

- національних інженерних асоціацій);
- подальшу активізацію співробітництва країн СНД (Казахстан);
- реформування та модернізацію системи національної освіти в цілому (Вірменія, Азербайджан), а також окремо в частині мовної підготовки (Туркменістан);
- залучення іноземних студентів.

Так, реалізована у вузах Туркменістану політика «відкритих дверей» і високий рівень розвитку системи освіти, робить країну привабливою для іноземних студентів. Університети активно запрошують до навчального процесу викладачів іноземних мов з-за кордону. В цілому успіхи вузів СНД по залученню іноземних студентів поки досить скромні, в порівнянні, наприклад, з британськими, американськими і австралійськими вузами.

Актуальні проблеми вищої освіти у жовтні розглядалися на наукових конференціях та засіданнях, присвячених:

- обговоренню стратегії міжнародної конкурентоспроможності університетів,
- аналізу світового досвіду та перспектив у сфері освіти,
- питанням співпраці у спільних наукових, навчальних програмах, академічних обмінах,
- взаємодії в інноваційній сфері.

Немає єдиної думки серед країн з **питання майбутнього формату вузів**: чи необхідно перетворювати їх на бізнес-структури, як це зроблено, наприклад, в США і Великобританії. У Казахстані до цього вже йдуть прискореними темпами, коли переважна кількість студентів навчається на платній основі, державні субсидії дістаються обмеженому числу абітурієнтів. Білорусь активізувала створення бізнес-структур всередині самих університетів (технопарків, центрів трансферу технологій).

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Ринку праці регіону притаманний дисбаланс між потребами підприємств і кадрами, які готують вузи. За статистикою, частка учнів, які освоюють гуманітарні науки,

перевищує попит на фахівців більш ніж в 6 разів. Частка майбутніх дипломованих економістів і управлінців вдвічі вище попиту на них. **В галузі металургії та машинобудування наявна гостра нестача кадрів.**

Високий рівень набору студентів до вузів в Узбекистані - з 10 випусників шкіл тільки 1 вдається вступити до вузу через обмежування прийомних квот. Це утворює нові можливості для українських ВНЗ, коли абітурієнти можуть стати їх іноземними студентами. Узбекистан має надлишок робочих, що володіють лише базовими навичками. Майже половина промислових фірм відчуває труднощі, пов'язані з наймом кваліфікованих фахівців з вищою освітою.

У сфері **науково-інноваційного співробітництва** регіону реалізуються програми в Білорусі, яку, наприклад, Словаччина вже виділяє як ключового партнера науково-технічної сфери. У Білорусі внесок науки

в розвиток інноваційної економіки країни підтверджується зростанням обсягів коштів, отриманих від реалізації науково-технічної продукції на зовнішніх ринках. У 2013 р. обсяги перевищили \$ 9,3 млн., Зростання до 2012 р - 43%, до 2005 р. - більш ніж у 3 рази. Експорт науково-технічної продукції здійснювався більш ніж в 30 країн зарубіжжя.

Перспективною є туркмено-японська взаємодія в дослідженні і створенні інноваційних безпілотних літальних апаратів для складання цифрових карт 2D і 3D, уточнення місця знаходження природних багатств, для використання у сільському господарстві.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Ключовими моментами, що визначають специфіку регіону є нагальна потреба узгодження глобальних і регіональних особливостей інтеграції у світовий простір, забезпечення сталого економічного розвитку та міграційні процеси (переважно всередині регіону).

Прагнення країн СНД інтегруватися в глобальний освітній простір загострює для вузів проблему **підвищення якості освіти**. Кваліфікація випускників університетів і рівень їх знань повинні відповідати як громадським критеріям, так і особливостям розвитку країни, вимогам ринкової економіки, а в ідеалі – і вдовольняти запитам глобального ринку праці.

Ринок освітніх послуг СНД є **найбільш близьким та доступним для українських вишів**, і не тільки географічно. Відсутність значних мовних перепон, схожість менталітету та культур, відносна близькість локації актуалізують його вже сьогодні. Урахування проблем та основних тенденцій ринку праці регіону, сфери вищої освіти роблять його привабливим і в майбутньому.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

Висновки та пропозиції

Напрямок розвитку сучасної вищої освіти у цілому можна охарактеризувати за допомогою понять інтернаціоналізації, глобалізації, комерціалізації та масифікації. Прогнозуються тенденції подальшого зростання показників участі у вищій освіті, збільшення попиту на навчання за кордоном, підвищення показників міжнародної мобільності, значна інтеграція освіти з суміжними галузями.

Для вузів та урядів країн основною ідеєю повинно стати усвідомлення усієї важливості наявних ефективних та вірно організованих партнерських угод у ключових сферах, як додаток до національних пріоритетів та політичних задач.

Контекст української вищої освіти не тільки не суперечить світовим тенденціям, а скоріше повністю відображає їх. Вітчизняні аналітики прогнозують скорочення державного фінансування українських вишів, зменшення кількості вузів та закриття приватних закладів освіти. У такій ситуації залишаться тільки найсильніші та конкурентоспроможні, здатні не просто запропонувати якість та гнучкість цінової політики, науково-дослідну базу, а спроможні розширити географічні кордони науково-освітньої діяльності. Відтак питання майбутнього формату вузів, їх перетворення на бізнес-структури, набуває значної гостроти, вимагає урахування вже існуючого міжнародного досвіду з його адаптацією до національних можливостей.

В світлі сказаного вище, пропонуємо зробити перший крок в побудові університетської системи експорту освітніх послуг, ознайомитися та заповнити форму освітньої пропозиції (у Додатку та доступну за посиланням - <http://forea.kpi.ua/?p=994>), яка є актуальною та затребуваною на світовому ринку освітніх послуг і є вже доступною українською та будь-якою іноземними мовами.

forea@kpi.ua
www.forea.kpi.ua
+380442366281

ДОДАТОК

Форма-шаблон освітньої пропозиції розміщена за посиланням:

<http://forea.kpi.ua/?p=994>

